

בשנים האחרונות, כל אימת שדנים בתקציב ההגנה האמריקני, חוזר ומושמע הרעיון שארה"ב יכולה להקטין את ההוצאה הכספית בתרומתה להגנת נאט"ו על-ידי כך שתעמיד לצורך זה יותר נשק גרעיני טקטי ופחות אנשים. בהקשר זה, ובתמיכתם של מפקדים בכירים, עמד לא מכבר שר ההגנה האמריקני על הצורך לפתח נשק גרעיני קטן יותר ומדויק. מן הראוי לבחון באורח ביקורתי את המגמה המסתתרת מאחורי דרישה זו. לדעתי, שום מעצמה לא תרויח מכך שתפרוץ את ה"מחסום הגרעיני" בלוחמת יבשה המתנהלת בשטחה. למדינות מפותחות יש אזורים מאוכלסים בצפיפות, אזורי תעשייה גדולים ומערכות-תחבורה מורכבות, ומדינה מפותחת שתפרוץ את ה"מחסום הגרעיני" רק תזמין לעצמה חורבן של נכסים אלו. אף-על-פי-כן נראה שהמדינות המפותחות מאוד של אירופה המערבית מתכוונות להגנה גרעינית על שטחי נאט"ו. ארה"ב, המעצמה הגרעינית העיקרית של נאט"ו, אף היא מטפחת אסטרטגיה זו. מה ההיגיון בכך?

הרבה משקיפים סבורים, ובצדק, שאין דוקטרינה אמינה ללוחמה גרעינית טקטית. כבר נערכו מחקרים ותרגילים למאות, אך דוקטרינה אמינה טרם התגבשה, מפני שלוחמה גרעינית טקטית פשוט אינה צורה הגיונית של לוחמה. סניגוריה של לוחמה גרעינית, אזרחים ואנשי צבא כאחד, נוטים להדגיש את השפעות הנשק הגרעיני על האויב, אך הם מגלים חוסר אובייקטיביות ושטחיות בבואם לדון במה שעלול לקרות לכוחותינו אם יותקפו בנשק גרעיני. לכן אין הדוקטרינה משכנעת כאשר בוחנים אותה באורח ביקורתי. לדעתי, הגנה גרעינית טקטית של אזורי נאט"ו תמיט שואה על אירופה המערבית, בעוד שלברה"מ לא ייגרם נזק של ממש. אני סבור שאפשר להגן על אירופה המרכזית, "הגנה מקובלת", בתנאי שמדינות אירופה תעשינה את המאמץ הדרוש ובתנאי שארה"ב תוסיף לתרום את תרומתה להגנת הברית המערבית.

* שימש סגן מפקד הכוחות האמריקנים באירופה.

נאט"ו ולור

לויטננט-גנרל א. ס. קולינס*

ב-5 באוגוסט 1945 הוטלה פצצת האטום הראשונה על הירו-שימה. הנשק האסטרטגי האיום של אז נחשב דל וקטן בהשוואה לפצצות האטומיות החזקות יותר ויותר שפיתחו המדענים, שלא לדבר על פצצות המימן. במשך הזמן הגענו לכך שאנשי צבא מכל הזרועות החלו להגדיר נשק בסדר גודל של הפצצות שהשמידו את הירושימה ונגסקי, ואף פצצות חזקות מהן פי עשרים ושלושים, כ"נשק גרעיני טקטי" (נג"ט). אכן, מדהים להיווכח באיזו מהירות ירד נשק אסטרטגי אמיתי לדרגת נשק טקטי, רק כדי שכל זרוע חילית תוכל להצטייד בנשק, "טקטי" כזה. תמיד פסקתי בתבונה שבהתפתחות זו ותמיד התווכחתי על כך עם חסידי הנג"ט, ובמיוחד עם אלה הדוגלים בהפעלתו הטקטית של נשק גרעיני בשירות צבא היבשה. "מה התכלית?", שאלתי, "האם עוד יישאר בשביל מה להילחם?". איש לא נתן לי מעולם תשובה שתניח את דעתי. תמיד היו עונים לי בשאלה: "ואיך אתה רוצה להכות את הימח"ש-שםם בלי נג"ט?" או בשאלה עניינית יותר: "האם אתה רוצה להחזיר את זה לפרופ' אינשטיין?". המצב כיום הוא שההסתמכות הגוברת על נג"ט להגנת נאט"ו ומציאותו של נג"ט קטן ומדויק יותר, צופנים בחובם "הבטחה" לעשות את השימוש בנג"ט לאפשרות קרובה יותר.

השלכה של לוחמה גרעינית טקטית על שדה-הקרב המוכר לנו

בדו"ח שהגיש סנטור נאן לוועדת השירותים המזוינים של הסנאט

זמנה גרעינית טקטית

אותן החלטות קשות אם וכאשר יתעורר הצורך בהן. דאגתו העיקרית של מפקד יחידה לוחמת היא כמה אבידות תסבול יחידתו אגב ביצוע המשימה. ככל שהיחידה קטנה יותר, כך גוברים הקשרים האישיים בתוכה. ידוע לנו כי בשדה-הקרב יש ביכולתנו להעריך איזה שיעור של אבידות גורם ליחידה כלשהי לאבד את תכליתיותה. כמו-כן ידועים לנו מקרים בהם אבידות פתאומיות בשיעור בלתי צפוי גרמו להתמוטטות נפשית של יחידות שלמות.

הבה נתבונן בשדה-הקרב מבעד לעיניו של חיל-הרגלים, זה אשר בשתי מלחמות-העולם, בקוריאה ובויאט-נאם סבל 80 עד 85 אחוזים מכלל האבידות. כאשר אתה תוקף עמדה או מגן עליה, ובסופו של יום לחימה מוטלות בעמדה 15 או 20 גופות של חללים, זהו מספר מדהים של גופות. אם ימצאו שם 50 עד 100 גופות, יצור הדבר רושם בל יימחה בנפשותיהם של אלה ששרדו חיים. אם כל אותן גופות הן של חללי האויב, דבר שאינו מתקבל על הדעת, אתה חש סיפוק שליחידתך שיחק המזל עד מאוד. כמו-כן אתה יודע מנסיוןך שאותו אויב סבל קרוב לודאי מספר פצועים העולה פי שלושה, לפחות, על מספר ההרוגים. במקרה כזה אתה מניח שהאויב לא יוכל לעמוד באבידות כאלה לעיתים קרובות מדי. לעומת זאת, אם פלוגתך או אפילו הגדוד שלך הם אלה שסבלו את 15 עד 20 ההרוגים, אתה מודע היטב לכך שליחידתך היה יום רע. יחד עם זאת, אתה יודע כי אנשיך ישלימו עם מה שקרה ויהיו מוכנים

האמריקני באפריל 1974 נאמר, בין השאר, כי „לאיש אין ניסיון בניהול מלחמות גרעיניות ואיש אינו יודע מה עלול לקרות אם תפרוץ מלחמה כזו“. זה נכון, אבל אם אנשי הכוחות המזוינים — ובמיוחד אלה שבצבא היבשה — יעשו שני דברים, תתקבל תמונה בהירה יותר על מה שעלול לקרות. (אני מדגיש במיוחד את צבא היבשה, כיוון שהוא עורך את מלחמותיו במקום שבו מתגוררות וחיות אוכלוסיות אזרחיות, והוא הסובל בזמן המלחמה את מרבית האבידות. לכן נושא צבא היבשה באחריות מיוחדת כלפי האנשים שעל אדמתם יילחם וכלפי חיילי ארה"ב המופקדים בידיו). ראשית, עלינו להקדיש תשומת-לב רבה לדברים המתרחשים בשדות-הקרב כפי שהם מוכרים לנו, ולנסות להשליך עליהם את התופעות של שדה-קרב גרעיני. אזי נוכל להסיק מה עלול לקרות בסביבה גרעינית. אנשי צבא מסוגלים לעשות השלכות אלו טוב יותר מכל אחד אחר, אך איני משוכנע שאמנם הטרחנו עצמנו בכך במידה הדרושה. שנית, עלינו להיות מציאותיים וכנים בכל הנוגע למה שכלי-נשק גרעיניים עלולים לעשות לנו, באותה מידה של מציאותיות וכנות שבה אנו מכריזים על מה שהנשק הגרעיני עשוי לעשות למענו.

אם נעשה שני דברים אלה באופן מציאותי ואובייקטיבי, תתגבש תמונה טובה יותר על מה שעלול לקרות בשדה-הקרב הגרעיני. אחת התוצאות המשמעותיות ביותר של תמונה זו תהיה בכך שמנהיגינו המדיניים — אלה שבידם נתונה ההחלטה באלה נסיכות להפעיל נגיט — יהיו במצב טוב יותר לקבל

ניסוי של ראשי נפץ אטומיים בשדה הקרב הטקטי.

נים — ולא כל שכן זה המתוכנן — מיועד לשימוש בתנאים שעליהם אומרים ספרי ההדרכה כי „משישחררו כלי-נשק אלה להפעלה בקרב, יש לתת את סמכות הפעלתם בידי דרג טקטי נמוך ככל האפשר“. פסקה אחרת על תנאי שדה-הקרב הגרעיני אומרת כי „הצורך בפיוור רב יותר בתנאי לוחמה גרעינית טקטית יצריך הסתמכות רבה יותר על פעולה תוקפנית מזומנת מצד מפקדי יחידות קטנות. כן צפויים שימושי תקשורת חמורים, עוצבות עלולות לסבול מהסתננות של כוחות אויב, יחידות ודאי ינותקו ויבודדו לפרקי-זמן מתמשכים...“ אני מסכים שזהו תיאור טוב למדי של תנאים אפשריים בשדה-הקרב הגרעיני, אבל איזו „בקרה“ תוכל להשתלט על תוהו ובוהו כזה? מכל תנאי הלחימה שאני מכיר, אלה שתוארו כאן הם הבטוחים ביותר ליצירת ערבוביה, טעויות ואבידות מאש „ידידותית“. תחום זה של „בקרה“ ו„סמכות הפעלה“ הוא אבן-הנגף שעליה כושלות כל התיאוריות של שימוש בנג׳ט קטן. אני מאמין שהמנהיגות המדינית אמנם תעניק לאנשי הצבא אותן סמכות יות בלתי מבוקרות להפעלת נשק גרעיני אשר לפי דרישת התיאורטיקנים הכרחיות כדי „לתת שיניים“ לתורת הלחימה הטקטית-גרעינית.

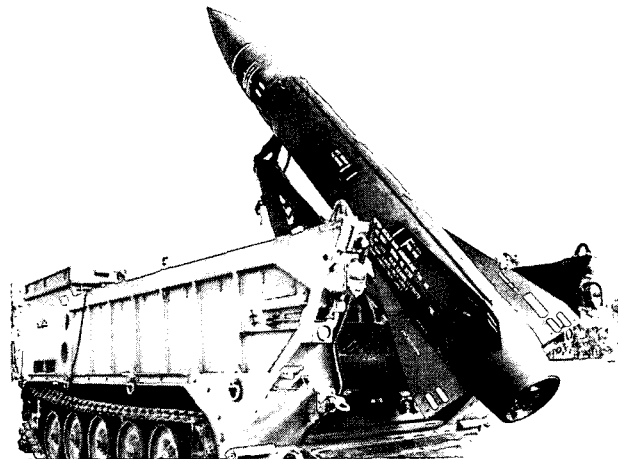
העובדה שלכל קרב יש שני צדדים נשכחת לעיתים קרובות כאשר מדברים על מה ש„אנחנו נעשה“. אנו מדברים על ניהול מלחמה „מוגבלת“, כאילו שכל אותן התרוצצויות ואבידות מתרחשות באיזו מעבדה נקיה ומסודרת, שם אפשר לערוך מדידות מדויקות של תוצאות, לחזות מראש תגובות ולצפות בכל המתרחש מלמעלה. אך בפועל אפשרי בהחלט שכל הכללים והמגבלות שלנו לא יהיו מקובלים על הצד שכנגד או שפשוט לא יתפרשו על-ידו כנונה ולהיפך. חלק עיקרי מהנעלמים של שדה-הקרב מתייחס למה שמתרחש במוחותיהם ונפשותיהם של בני-אדם. נטייתנו הטבעית היא להאמין שכאשר אנו עושים דבר-מה, יפרש זאת הצד האחר בדיוק באותו אופן שאליו התכוונו. אך לא כך מתנהלים הדברים בחיי יום-יום, אפילו בתנאים שבהם אין אנו שמים את נפשנו בכפנו בכל מעשה שלנו. לא כל שכן שאין כל הצדקה להניח שמידת ההבנה ההדדית תהיה גדולה יותר בתנאי מלחמה, כאשר מצוקה גופ-נית, לחץ נפשי ומגבלות הזמן מהווים בני-לויה קבועים שלנו ושל אויבינו. אני סבור שבשדה-הקרב הגרעיני יתרחש פעם אחר פעם תסריט מעין זה: תשרור אולי הסכמה שבשתיקה שלא

לצאת למשימה הבאה, מתוך הנחה שיום רע כזה לא צפוי להם עוד, זמן רב. אך תאר לעצמך שהיתה זו יחידתך שספגה את 50 או 100 ההרוגים, יחד עם 150 או 300 פצועים, כיצד תגיב על כך? או כאשר האבידות הללו אינן מקרה נדיר, אלא הן נגרמות לך לעיתים תכופות? איך יגיבו בני-אדם על שיעור האבידות הצפוי בשדה-הקרב הגרעיני, שבו נפץ גרעיני אחד בקרב יחיד עלול לגרום די אבידות כדי להוציא מכלל פעולה עוצבות שלמות? מספר הפצועים ומגוון הפגיעות גם הם יקשו מאוד על משימת הטיפול הרפואי. יהיו מקרים של כוויות, עיוורון, מחלות קרינה, פצעי רסק וגם אלפי אזרחים יסבלו מהם. כיצד ינתן הטיפול הרפואי לאלפי הנזקקים? איזה מערך של סיוע רפואי יידרש? מי יקבור את כל החללים?

כדי לקבל תמונה על כל אלה, אפשר לערוך השוואה עם פצצות תבערה שהונחתו על המבורג ועל טוקיו וכן עם אסונות טבע. אולם גם באירועים האמורים יכלו אחרים, מחוץ לאיזור הפגוע, לבוא לעזרת האוכלוסיה שנפגעה. אך במקרים של נפץ גרעיני, האם תהיה אפשרות לעזרה מבחוץ? יש לזכור כי חשוב לא רק מספרם של הנפגעים אלא גם הקצב שבו הם נפגעים. דיביזיית הרגלים השלישית סבלה במלחמת-העולם השניה במשך תקופה של 28 חודשים (מינואר 1943 עד מאי 1945) 4,992 הרוגים. מה יקרה כאשר מספר כזה של הרוגים ייגרם לדיביזיית רגלים בין-לילה? הלחצים הפסיכולוגיים והאישיים יהיו מעל ומעבר לכל מה שמוכר לנו. האם אין אנו חייבים להקדיש לכך מחשבה רבה יותר?

מקור אחר לדאגה בקרב הם המהימנות של המידע ואיכותו של החומר המודיעיני המגיעים לידי המפקד. נושא זה מכונה לעיתים „ערפל המלחמה“. רק לעיתים נדירות נהנה מפקד מידעיה מה מתרחש בעברו השני של קו החזית. מצויות דוגמאות כה רבות למצב זה של ערפול, שמן הראוי היה כי התיאור-רטיקנים הגרעיניים יקדישו לכך מחשבה רבה יותר. אם אינם עושים כן, זה פשוט משום שהנושא אינו בתחום התמחותם. אולם אצל אנשי הצבא המקצועיים יהיה זה מחדל חמור אם לא ידגישו את בעיית המהימנות המידע ואת ההשלכות שעל-לו לות להיות לכך בשדה-הקרב הגרעיני. בעיה זו חמורה במיוחד בלוחמת היבשה, המתנהלת בין חורשות וגבעות המספקות מסתור לגייסות ומקשות על פעולתו של מכ״ס-סורק-שטח. לא רק המידע על האויב שרוי בערפל, אלא גם המידע על כוחות ידידותיים לא תמיד בהיר ביותר. כמעט כל יחידה שפעלה בתנאי קרב במשך תקופה ממושכת, ספגה לפחות פעם אחת את „ידי-דוית“ שגרמה לה הרוגים או פצועים. נכון שהדבר אינו קורה לעיתים תכופות מדי אם כל הנוגעים בדבר ערים וזהירים ביותר. אבל כאשר משתררת עייפות וכתוצאה מכך חלים שיבושי תיאום או טעויות בקריאת מפות, כאשר גייסות נמצאים במקום אחר מזה שבו נדמה להם שהם נמצאים, וכאשר רשת התקשורת לוקה בחסר — אזי קורות גם תאונות כאלו. יש לזכור כי אבידות מאש „ידידותית“ גורמות תמיד להלם חמור יותר מאשר אבידות — אף מרובות יותר — מאש אויב. אם ישתמשו הכוחות המזוינים בנג׳ט באותן כמויות הנחזות כיום, אין ספק שכמה מן הפגזים הגרעיניים יפגעו בכוחותינו. זה טבעה של מלחמה והשפעותיו של נג׳ט תהיינה איומות.

חסידי הנג׳ט פותרים את כל הבעיות בנוסחת קסמים קצרה: „בקרה“. אבל המציאות היא שהנג׳ט הקטן המצוי כבר במחס-

טיל טקטי „לאנט“

אם מנסים לדמיין את השפעותיו של נג"ט ולראות את ההרורים והפצועים, המכתשים וההריסות, העיוורון וזיהום הקרינה, אם מנסים לחזות מה יקרה בהשפעת הטמפרטורות הגבוהות עד כדי להמיס גומי, להבעיר דלק ולקלקל ציוד קשר — אם רואים כל זאת, מתעוררת השאלה האם בתנאים כאלה תיתכן בכלל פעילות מבצעית ממושכת? אני צופה כי תוך ימים ספורים תגיע כל פעילות לעצירה פתאומית, דבר שיהיה נכון לגבי שני הצדדים. רק למעטים מבין התיאורטיקנים האורחיים, מפתחי הנשק והתורה של לוחמה גרעינית טקטית יש ראייה חודרת כזו לתנאי המציאותיים של שדה-הקרב. האמת היא שאין כל סיבה שתהיה להם ראייה כזו. אבל מנהיגים צבאיים יודעים מנסיונם מה מתרחש בקרב ומן הראוי שיהיו מודעים יותר למה שעלול לקרות לאנשים בשדה-הקרב הגרעיני. לדעתי, הסיבה שלנושא האנושי לא הוקדשה תשומת-לב מספקת היא בכך שאלה המרבים לעסוק בנשק גרעיני הם אלה שעיסוקם במטוסים, טילים, מחקר ופיתוח, הגנה אווירית וסיוע אש. הם מודעים מאוד לכל מה שנוגע למדע, להנדסה ולמתמטיקה, אך אין להם הידע הדרוש בתחום האנושי. אכן, רק למעטים מאוד מחסידיו של נג"ט יש ידיעה בלתי אמצעית על מה שמתרחש בקו החזית. הבה נחדול מלהשלות את עצמנו: בלוחמת יבשה אין שום היגיון לנקוט לוחמה גרעינית טקטית. לגבי אנשים החיים ולוחמים בתנאים אלה, זוהי מלחמה גרעינית טוטאלית ומסקנה זו מביאה אותי לדון בשימושו של נג"ט בהגנת נאט"ו.

כאשר הוקם נאט"ו בשנת 1949, היה לארה"ב מונופולין על נשק גרעיני. נאט"ו קם תחת מחסה ה, מטריה הגרעינית של ארה"ב בתקופה שבה היתה לה עליונות גרעינית כזו, שדי היה בה כדי להטות את הכף כנגד העדיפות המכרעת של הכוחות הקונבנציונליים הסובייטיים. לכן טבעי היה שיווצר „שידוך“ בין נאט"ו לבין הגנה גרעינית. אולם במשך הזמן הסתיים המונופולין האמריקני, הומצאו פצצות המימן ומכלול של נג"ט החל גודש את המחסנים. התעוררה שאלה האם אסטרטגיה של „תגובה מאסיבית“ עודנה אמינה, ואכן היא הוחלפה בשנות ה-60 הראשונות ב„דוקטרינת מק"נמארה“. דוקטרינה חדשה זו של „תגובה מדורגת“ גורסת העלאת הסף הגרעיני על-ידי חיזוק הכוחות הקונבנציונליים של נאט"ו באופן שיאפשר להם לנהל מבצעים צבאיים מקובלים במשך זמן ארוך יותר בטרם יודקקו להפעלת נג"ט. תפיסה זו עוררה ויכוח שעודנו נמשך על האופן הטוב ביותר להגנת אירופה המערבית מפני התקפה סובייטית.

אחד מסלעי המחלוקת בוויכוח האמור היה ערכו של נג"ט כיוצר אי ודאות בקרב הסובייטים באשר לסיכוי הפעלתו. יש הסבורים כי ערכו האמיתי של נג"ט הוא בערכו המרתיע, ולכן אין לדון בסוגיית הפעלתו של נשק זה במועד שיקבע על-ידי חברי הברית. אלה בדעה שהדיון בשאלה זו מסוכן, שכן עצם הדיון עלול להחליש את גורם ההרתעה. כיוון שעד כה היתה ההרתעה תכליתית ומלחמה אמנם נמנעה, אין לזלזל בשיקול זה של אנשים אחראים ומעמיקי מחשבה. אך הצרה היא ששתיקה מאפשרת התפתחות של תפיסה ומדיניות העלולות לגרום להסלמה עד כדי מלחמה גרעינית בתור תחליף יחיד לכניעה. זאת, במקרה של כשלון ההרתעה. מסופקני אם הרוסים מתרשמים ביותר מכל הדיבורים שלנו על נשק גרעיני קטן יותר ומדויק יותר. להבהרת דעתי אדון כעת בסוגיות של „בקררה“, „שיעורי

להפעיל ראשי-נפץ בעוצמה העולה על 10 קילוטון. האויב אינו סוטה מהסכמה זו, אולם הודות למודיעין מעולה ותותחנות משובחת, מצליח הפגו הראשון שלו למחות מתחת השמים גודל שלם שלנו ומוצב פיקוד על כל מתקניו. המפקד שיחידתו נפגעה כה קשה, מדווח כי האויב הפעיל ודאי ראשי נפץ בעוצמה של 20 עד 40 קילוטון. הוא משכנע את מפקדו כי אין כל הסבר אחר להצלחת הפגיעה של האויב, והוא מבקש רשות להגיב תגובה הולמת או שכל המלחמה תלך לאבדון. מה תהיה תשובת מפקדו? כולכם תסכימו עמי שלא מגיע לנו פרס על ריסון עצמי בהפעלת עוצמת אש; אנחנו באמת אוהבים להשיב מנה אחת אפיים. קשה לי להאמין שאחרי שייפרץ ה, מחסום הגרעיני, לא תינתן למפקדנו הנפגע — האמון להפעיל את מירב עוצמת האש כדי לחסוך בחיי חייליו — הרשות המבוקשת להפעיל ראשי נפץ של 20 או 40 קילוטון. מה יקרה הלאה? תנו דרור לדמיונכם ותדעו.

כל הטיעונים שקראתי בדבר האופן שבו נקיים את „מוגבלו-תה“ של מלחמה גרעינית, לא שיכנעו אותי. יש לנו נטיה להניח הנחות המביאות בחשבון כנתון ודאי את הבנתו, הסכמתו ושיתוף פעולתו של האויב. אנו מניחים בדרך כלל כי האויב יתן את הסכמתו לניהול המלחמה בדרך המקובלת עלינו. אך מה אם לא?

ספר ההדרכה למבצעים גרעיניים-טקטיים אומר: „קרוב לוודאי שיחידות באזורים קדומניים תידרשנה לנוע כמעט מדי לילה כדי למנוע את גיליון. לפיכך יהיה צורך להכין עמדות חליפין ולתפוס אותן לפי הצורך. שוחת שועל עודנה המחפה החפז הטוב ביותר מפני השפעתו של נפץ גרעיני...“ ובאותו עמוד עצמו נאמר עוד כי: „ניידות גבוהה תהיה חיונית הן למתקפה והן למגננה כדי לרכז נגד האויב עוצמת לחימה שתהיה מספקת להשגת היעדים המוקצים, ויחד עם זאת כדי להגן ככל האפשר על יחידות אלה מפני הפיכתן למטרה מושכת לנג"ט של האויר“. מכל זה מצטיירת לעיני תמונה לא מעודדת. הטנקים והרכב המשוריין האמורים לספק את כל אותה ניידות זקוקים לשפע של חלקי חילוף, דלק ותחזוקה. מתי וכיצד יקבלו אותם? מתי יזכה הלוחם — הנע מדי לילה לעמדה חדשה — למנוחה ולהתאוששות? מתי יחפור את שוחת השועל ומתי יכין את עמדות החליפין? אני מניח שכבר תפסתם את כוונתי: התיאוריה גדושה סתירות פנימיות, אם רק קיימת נכונות לראותן.

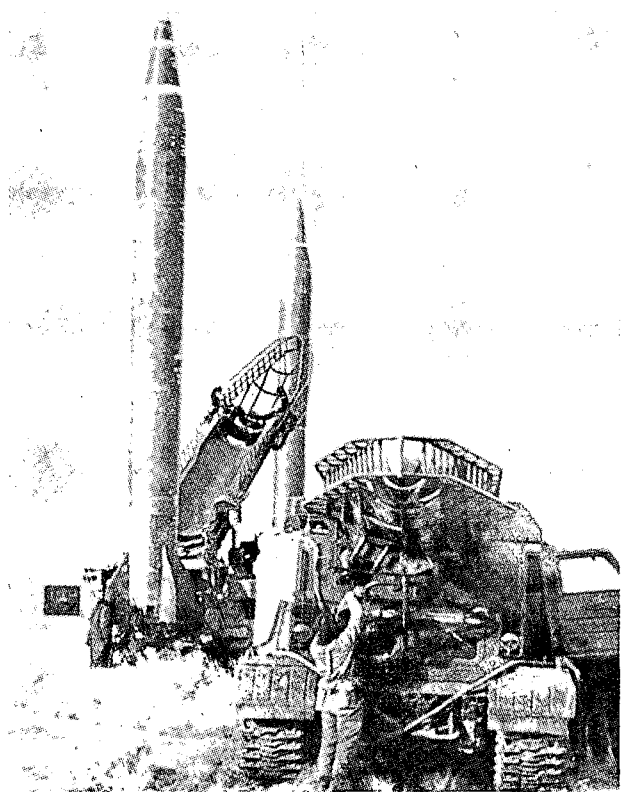
כוח סיור לבוש בבגדי הגנה נגד אבי"כ

שום תועלת למגן". מחקרים אלה הוכיחו כי הצד הנתקף, אם יפעיל נג"ט להגנתו, רק יפסיד במערכה יותר מהר. טרטנר מסכם ואומר כי, "המסקנה הבלתי נמנעת היא שהשימוש בנג"ט רק ישבור את המסגרות של מבצעים טקטיים. הפעלתו של נשק זה ברמה טקטית בלבדית תזיק למדינות אירופה ולא תועיל לארה"ב. המחשבה שניתן ליישם תפיסה גרעינית טקטית בתנאי של אירופה מוטעית לחלוטין".

המידע הבלתי מסווג על מספר הנג"טים האמריקניים באירופה מוסר על כ-7,000 ראשי נפץ. מחקר שפורסם לא מכבר על-ידי "מכון ברוקינגס" מציין כי עוצמתם של ראשי נפץ אלה נעה בין 0.1 קילוטון שניתן להנחית מכלי ארטילריה או כלי-טיס לבין יותר ממגאטון אחד שניתן להנחית ממטוס בלבד. בלי להיכנס לפרטי פרטים, צפה ועולה השאלה הבאה: אם פצצה בת 14 קילוטון בלבד הספיקה כדי למחות את הירושמה מעל פני הארץ ולגרום לכ-100,000 הרוגים ופצועים, מה יקרה כאשר נתחיל לפוצץ נג"טים של 50 עד 100 קילוטון בשם הגנתה של אירופה המערבית? אלה הם כלי-הנשק שלנו. מה הם כלי-הנשק של הרוסים? אותו מחקר של "מכון ברוקינגס" אומר כי יש יסוד לסברה שבריה"מ מחזיקה באירופה כ-3,500 נג"טים. כמו-כן מוסר אותו מחקר תיאור על טיבם של הנג"טים הרוסיים שממנו מובן מדוע אין כל אמינות לתיאוריות שלנו בדבר קיום "מוגבלותה" של מלחמה גרעינית טקטית. שתי נקודות בתיאור זה חשובות במיוחד: עוצמת ההרס של הנג"טים הרוסיים — שברובם הם משוגרי טילים — נעה בין כמה קילוטונים לכמה מגאטונים, כך ש, "אין ספק שהם הרסניים הרבה יותר מאשר הנג"טים האמריקניים", ומה שגרוע עוד יותר: "אמצעי השיגור הרוסיים מדויקים הרבה פחות מאלה של נאט"ו".

אבידות" והעדר סימטריה בין מערכות-נשק גרעיניות". כאשר דנים ב"בקררה", עולה תמיד השאלה, "מה יקרה אחרי שעוברים את הסף הגרעיני?" וכן, "איך להגביל את עוצמתו של הנשק המופעל או את כמות ראשי הנפץ או את מגוון המטרות המותרות בפגיעה?". אכן, יש תיאורטיקנים אורחיים ואף כמה אנשי צבא שכתבו בנושא זה ויוצרים רושם שיהיה קל להימנע מאיבוד השליטה בהתפתחויות. אולם הוגי דעות ברי סמכא אחרים כמו ולטר ליפמן וג'ורג' קאנן טענו לא אחת כי טרם ניתנה תשובה סבירה לשאלת הבקרה וקיום השליטה בהתרחשויות. שעה שגורמים שונים במערך הביטחון האמריקני דורשים פיתוח סדרה חדשה של נג"ט קטן יותר, נקי יותר ומדויק יותר, יש משנה תוקף לשאלה שכבר נשאלה: "מה טעם יש בהפרת הטאבו האטומי אם אין כוונה להשתמש בנשק חזק יותר מן הנשק המקובל שכבר מצוי בידנו?". שאלה זו מחזירה אותנו לסוגיית הבקרה. נשק גרעיני קטן יותר פירושו נשק גרעיני רב יותר. כדי שיהיה תכליתי, יהיה צורך להפיצו ברמות פיקוד נמוכות יותר. לאור תמונת שדה-הקרב שנצטיירה מספרי ההדרכה הרשמיים — תמונה של ניידות תכופה ובעיות תקשורת מורכבות — נראה שסוגיית הבקרה תהיה משמעותית ביותר. התיאום וההכוונה הדרושים כדי לקיים את מוגבלותה של המלחמה הגרעינית, אלה בדיוק התכונות שתהיינה חסרות בשדה-הקרב המודרני.

בזמן שלום תהיה בעיה מסוג אחד: הפצת נשק גרעיני קטן יותר בקרב רמות פיקוד נמוכות יותר תצריך אתרי אחסון רבים יותר עם כוח-אדם רב יותר להבטחת בטחונם. כל זה רק ייצור מטרות נייחות רבות יותר להתקפותיהם של טרוריסטים וגם יגדיל את מספרן ומורכבותן של מערכות התקשורת והבקרה. כלי-הנשק הקטנים יותר גם יהיו יקרים מאוד. כל אלה יגרמו לכך שהרבה כסף וכוח-אדם יוסטו מן הכוחות הקונבנציונליים לכוחות הגרעיניים. מגמה זו מן הראוי שתעורר מייד סימני שאלה לגבי מידת התועלת שניתן להפיק מן הכושר הגרעיני החדש. יתר על כן, הסטת המשאבים מן הכוחות הקונבנציונליים, ברור שתפגע בעוצמתה האסטרטגית של ארה"ב. בזמן מלחמה תהיה בעיה אחרת: השליטה בנשק הגרעיני הטקטי לא תהיה בידיהם של אנשי הצבא, אלא — ובצדק — בידיהם של מדינאי נאט"ו השונים. כיצד ישקלו הם את "סמכות ההפעלה שבידיהם"? זאת ניתן לחזות מתוך בדיקת הצהרותיהם. ב-1957 הכריזה קבוצת מדעני גרעין גרמנים כי, "לפצצות אטומיות טקטיות יש אותה השפעה הרסנית כמו לפצצות אטומיות רגילות". הלמוט שמידט, כיום ראש ממשלת גרמניה המערבית, אמר ב-1962 כי, "השימוש בנג"ט לא יגן על אירופה המערבית אלא יחריב אותה". בהיותו שר ההגנה של גרמניה המערבית דרש זכות וטו לכל מדינה ממדינות הברית שמאדמתה ירצו להפעיל נשק גרעיני. גנרל טרטנר הגרמני הצביע על בעיה שעמיתו האמריקנים נוהגים לפטור בזלזול: "בכל תרגילי המלחמה הנערכים כעת מתעלמים כליל מבעיית הנשורת הגרעינית בטענה שאין די נתונים להעריכה. לפעמים, פשוט מסלפים את התוצאות. כתוצאה מכך אין לנו תמונה נכונה על הצפוי במקרה כזה". גנרל טרטנר הוסיף ואמר כי המומחים לא היו מסוגלים להגיע לידי הסכמה "מי עתיד להפיק את מירב התועלת משימוש בנג"ט — המגן או התוקפן". בהקשר זה נערכו מספר מחקרים והמסקנות של אחדים מהם היו כי, "נג"ט — אפילו בכמות גדולה — אין בו

טיל טקטי סובייטי „סקד“ בעל יכולת לשאת ראש נפץ אטומי.

אנו כותבים על ריסון ועל שמירת „מוגבלותה“ של מלחמה גרעינית טקטית, כאילו שריסון והגבלה הם מצבים טבעיים. אך איזה ריסון יהיה הגיוני כאשר קיימים אי שוויון כזה בעוצמת האש העומדת לרשות שני הצדדים ופער כזה בתורת הלחימה שלהם? אם „תורת המלחמה הסובייטית אינה מכירה בהדרגתיות האפשרית של לחמה גרעינית טקטית, שהיא המפ-תח לרעיון התגובה הגמישה“, מה התועלת בנגטיים קטנים לשימוש מוגבל, בטכניקות ירי מדויק ובברירת מטרות מתוחכמת כל-כך המופעלים למען הגנת נאט"ו? הדבר היחיד המובן טח לנו משימוש באמצעים אלה הוא שנפסיד את המלחמה מהר יותר. כאשר בוחנים את העדר הסימטריה בין מערכות הנשק ותורות הלחימה של ארה"ב וברה"מ, מתברר מהר מאוד מדוע אין כל היגיון בניסיון לנהל באירופה המרכזית מלחמה גרעינית מוגבלת.

עד כה דיברתי על ההשפעה שתהיה להפעלת נג"ט על המצב בשדה-הקרב, ועוד לא דנתי בהרס הכללי שהדבר יגרום באירופה המרכזית. נאט"ו הוא ארגון הגנתי ביעודו, כך שכל לחימה תתנהל ודאי בשטחי המולדת של מדינות אירופה המערבית, ובראשן גרמניה המערבית. אם אמנם יופעל נג"ט בהתאם לתפיסות הקיימות כיום, יהיו ההרס והקטל בכל ארצות אירופה המערבית והמזרחית כאחת, למעט רוסיה הסובייטית, מדהימים מעבר לכל מה שהדמיון יכול לתאר. סקרים שונים קובעים כי „אפילו התחזיות הממעיטות ביותר צופות בין 2 ל-20 מיליון הרוגים, עם אפשרות של 100 מיליון הרוגים במקרה שהמלחמה תסלים עד כדי התקפות על ערים“. אין ספק שלאירופה המערבית לא צפוי כל יתרון מניהול מלחמה באופן „התאבדותי“ כזה.

קיימת אסכולה הגורסת כי עצם אי הודאות באשר לאופן התפתחותה של התנגשות גרעינית טקטית היא שתמנע את הרוסים מלהפעיל נשק גרעיני, אפילו אם נפעילו ראשונים, ובלבד שנעשה זאת תוך ריסון ודירוג נאותים. האמת היא שכמה מן הדעות המושמעות על-ידי סניגורי הטקטיקה הגרעינית הן דעות של הימור מסוכן ביותר, כי מה יש לרוסים להפסיד שיגרום להם לחשוש מפני התוצאות? לדעתי, הם רק יקדמו בברכה הזדמנות לנהל נגד נאט"ו מלחמה גרעינית כפי שהיא נחזית כיום. מרבית הקטל וההרס יתרחשו בגרמניה המזרחית והמערבית כאחת, זו גרמניה שעודנה נחשבת ליריב הלאומי המסוכן ביותר של רוסיה ביבשת אירופה. אין ספק שגם בקרב גרורותיה של רוסיה במזרח אירופה יהיו אבידות ונזקים כבדים, אך בהתאם ל„תסריטים“ של מלחמה גרעינית מוגבלת לא צפויה לרוסיה עצמה כמעט כל פגיעה שהיא. כל מה שהיא עלולה לאבד אינו אלא חלק מכוחותיה המזוינים. נראה לי שמלחמה כזו עלולה להתאים לרוסיה כאילו נתפרה לפי מידתה, ובה תגשים סוף-סוף את שאיפתה להשתלט על כל היבשת האירופאית. אני מודה שמנקודה זו והלאה הופך המשך הדיון למערכת של ניחושים גרידא, אבל נראה לי שהסיכונים שעליהם הצבעתי, דיים כדי להמליץ לכל הפחות על עיון מחודש ויסודי יותר באפשרות להגן על אירופה המערבית בכוחות קונבנציונליים. מחירה של הגנה כזו יקר, אך פחות ממחירה של מלחמת נג"ט. יתר על כן, מלחמת מגן כזו אפשר לנהל במשך שנים אחדות מבלי שייגרמו אבידות כה רבות כפי שצפויות מכמה שבועות של מלחמת נג"ט. האם תיתכן בכלל הגנה קונבנציונלית על שטחי נאט"ו? אני סבור שכן, בתנאי שמדינות אירופה תהיינה נכונות לקבל כמה החלטות קשות ובתנאי שארה"ב תמשיך לתרום תרומה נאותה להגנת הברית המערבית.

הגנה קונבנציונלית של נאט"ו

מהן האפשרויות להגנה קונבנציונלית של נאט"ו, הגנה שלא תצריך הפעלת נשק גרעיני, אלא אם כן הרוסים יפעילו אותו ראשונים? אדון בסוגיית ההגנה הקונבנציונלית בהקשר עם „הגזרה המרכזית“ של נאט"ו, שהיא הגזרה החיונית ביותר. מאז ימי יוליוס קיסר נחשבים הגרמנים ללוחמים מעולים ביותר. נכון שהובסו בשתי מלחמות-עולם, אך הדבר קרה רק אחרי שלחמו זמן ממושך בכמה חזיתות בבת-אחת ורק אחרי שהופעלה כנגדם עדיפות מספרית מכרעת. אני משער שאם יילחמו בחזית אחת בלבד להגנת מולדתם-ביתם, יהיו תכליתיים ויעילים בצורה שאין דומה לה. הצבא הגרמני הצטיין תמיד באימון יחידות קטנות. לחימתן היעילה והעקשנית של כיתות, מחלקות ופלוגות בהגנה ובהתקפת-נגד, תוך תיאום מירבי של כלי-הנשק השונים, ודאי תגרום לתוקפן בעיות קשות ביותר. פני-שטח מוכרים, האוכלוסיה האוהדת ומערכת התקשורת המעולה, כל אלה יתרמו לתכליתיות של מבצעי הצבא הגרמני בהגנה על גרמניה. אין שום סיבה להניח שהסתערות רוסית מהאלבה לכיוון הריין תהיה בגדר טיול שעשועים. קיימות, אמנם, כמה בעיות שעלולות להקשות על משימתו של הצבא המתגונן, כמו העדר עומק בגזרה המרכזית ומחסור בעוצבות במישור הצפון גרמני; אך האם באמת יהיו הגרמנים מוכנים להשתמש בנג"ט באיזור תעשייתי מאוכלס בצפיפות, כדי „לפצות“ על הבעיות האמורות?

כי הגרמנים, הבריטים, הצרפתים והאמריקנים, אמנם יילחמו כולם כתף-אל-כתף כנגד כל התקפה ממוזרח, אזי היתה הגנת המערב מדאיגה הרבה פחות.

כוח אוויר מהווה גורם חשוב מאוד בהגנת אירופה המערבית. מדינות נאט"ו העמידו תמיד טייסים מצטיינים וחילות-האוויר של ארה"ב, בריטניה וגרמניה מהווים מופת של כוח אווירי משובח. ציודם הולם את מגוון המשימות הצפוי יותר מאשר המטוסים שיעמדו לרשות טייסי ברית ורשה. אכן, זה שפע השמור לבעליו לרעתם, שכן מגוון הציוד מחמיר את נטל התחזוקה והסיוע, אך יתכן שמגרעת זו תתוקן במהלך התחרות הצפויה לפיתוח מטוס תקני אחד או שניים בשביל כל מדינות נאט"ו.

כאן המקום להדגיש כי תנאי חיוני בשביל שהאסטרטגיה הקונבנציונלית אמנם תהיה תכליתית, הוא שהכושר הגרעיני-הטקטי יהיה מצוי בכוננות להנחתה מהים, מהיבשה ומהאוויר. אכן, לנוכח הפריסה הגרעינית הרוסית באירופה המזרחית, תהיה זו איולת אם מדינות נאט"ו יתפרקו כליל מכושרן הגרעיני. ברה"מ חייבת לדעת שאם יפעילו כוחותיה נגט"ט בתחומי אירופה המערבית, אזי יפעילו כוחות נאט"ו נגט"ט בגד אווירי כינוס ונתיבי תנועה בתחומי ברה"מ, סמוך לגבולות פולין, צ'כוסלובקיה והונגריה. הרוסים חייבים להבין שהפעלת נגט"ט על-ידם כרוכה בסכנה בשבילם. למערכות-הנשק של חילות-הים והאוויר של נאט"ו יש כושר שיגור וטווח מספיקים בשביל לתת תוקף לאיום כזה. הצד השני של המטבע הוא העובדה שהסתמכות על כוחות האוויר והים להספקת המחץ הגרעיני-טקטי של נאט"ו, תשחרר את כוחות היבשה לרכז את מאמציהם במתן הגנה קונבנציונלית. יתר על כן, החזקת מתקני נשק גרעיני בבסיסי אוויר וים עורפיים תהיה זולה יותר ובטוחה יותר מאשר החזקתם במתקנים קדומניים באזור רים העלולים להישטף על-ידי ההסתערות הראשונה של האויב. גם הסימטריה בין ה"תפוקה" של הנשק הגרעיני של הרוסים לבין זו של נאט"ו, תשופר במידה רבה אם תחדל נאט"ו להסתמך על כלי-הנשק הקטנים של כוחות היבשה ותעבור להסתמך על מערכות-נשק של חילות-האוויר שלה. אפשרות

לגרמניה היה מאז ומעולם מערך מילואים תכליתי מאוד. כל שנה הולך וגדל מספר הגרמנים המשלימים אימוניהם ומצב-טרפים למערך המילואים. אנשים אלה מוצבים בדרך כלל ביחידות המילואים הסמוכות לאזורי מגוריהם. ארגון של יחידות המילואים הגרמניות מתאים להפליא להגנה על ערי המולדת וכפריה. ככל שעובר הזמן, ואם רק תינתן התראה כלשהי, יוכלו יחידות אלה לתרום תרומה חשובה ביותר להגנתה הלא גרעינית של גרמניה המערבית. כל נאט"ו רק ירויח מכך. באירופה המערבית שוכנות הערים והעיירות על נתיבי התנועה הטבעיים. הן שוכנות על מעברות-נהר, לצידו הכבישים ובצמתי מסילות-ברזל. במקום שנתיבי התנועה מצטלבים, הערים נעשות גדולות יותר. זו תצורתו הטבעית של איזור שאוכלוסייתו התפתחה במשך אלפי שנים. אלה הם המקומות שבהם תתנהל מרבית הלחימה. גם במלחמה קונבנציונלית ייגרמו לערים וצמתי תחבורה אלה נזקים, אך נסו רק לתאר לעצמכם מה יקרה שם, ובמיוחד לאוכלוסיה האזרחית, אם הכוחות היריבים ינסו להשיג שם את יעדיהם בעזרת נגט"ט.

הנשק הקונבנציונלי המצוי כיום טוב למדי כדי לפגוע בכל מטרה שניתנת לזיהוי וכדי להשמיד כל מטרה שניתנת לפגיעה. הערים והכפרים, החוות והיערות של אירופה המערבית, מהווים מתחמי הגנה טובים מאוד להאטת כל התקדמות אויב. כיום כבר אין החייל צריך להמתין עד שטנק האויב יתקרב למרחק של 20 מטרים ממנו כדי שיהיה לו סיכוי סביר לפגוע בו ולחסלו. בעבר יכלו רק חיילים מעטים להחזיק מעמד בפני התקרבותה של מפלצת פלדה יורקת-אש בת 40 או 50 טון. מרכיבם נשברו ונמלטו בטרם התקרב טנק לטווח השמדה. אבל כיום שינה הנשק נ"ט החדש מצב זה בצורה קיצונית. לנשק נ"ט האישי המצוי כיום טווח תכליתי של 200 עד 250 מטרים וסיכווי השמדה של 50%. מגוון של טילים נ"ט בעלי טווח תכליתי של 1,000 עד 2,500 מטרים עם סיכווי השמדה של 70% עד 85% מצויים כיום בידי כל צבאות נאט"ו. כל מה שנחוץ כעת הוא פיתוח של טקטיקות גאותות בשביל לנהל כלי-נשק אלה וכלי-נשק חדשים אחרים שודאי ישרפו עוד יותר את תכליתיותה של ההגנה הקונבנציונלית. הצבא הגרמני הוכיח תמיד כישרון רב בפיתוח דוקטרינות טקטיות. כל נאט"ו ודאי תפיק תועלת רבה מהלקחים המופקים עתה לאור מלחמת יום-הכיפורים.

יש מקום לאופטימיות רבה גם באשר לצבאות אחרים של נאט"ו ב"גזרה המרכזית". הכוח הבריטי המשתתף בקבוצת הארמיות הצפוניות הוא כוח מקצועני מרשים ביותר. זהו כוח לוחם עירני, ממושם בדרגת כושר גבוהה שיוכיח עצמו לשבח בסיוע למאמץ ההגנה הגרמני בצפון או בכל מקום אחר בו יידרש ללחום. הכוח הקנדי, אף שהוא קטן, גם הוא מצטיין במקצוענותו. הכוח הצבאי של ארה"ב באירופה מתאושש במהירות מן התחלואים שפקדו אותו כאשר שימש מאגר לכוחות תחלופה בשביל ויאט-נאם וכבר הגיע ליציבות מניחה את הדעת. ציודו טוב ורמת אימוניו משתפרת מיום ליום. התעלומה הגדולה של ה"גזרה המרכזית" היא הצבא הצרפתי; לא מבחינת איכות כוחותיו, אלא מבחינה מדינית. הספק הגדול הוא מה תעשה צרפת במקרה של התקפה רוסית על נאט"ו והוא יוצר חלל גדול ב"גזרה המרכזית". אילו היה ניתן להבטיח נאמנה

ברה"מ, אולם כוחותיה של זו מהווים איום תוקפני על נאט"ו. הגיעה השעה שנאט"ו תחדול מגישה הגנתית כזו כלפי רוסיה. יתכן אפילו שהדבר יקדם את ה"דטנט", אם ברה"מ תחשוב שלנאט"ו יש אסטרטגיה הגיונית העשויה להתבצע בפועל במקרה של מלחמה. על אסטרטגיה חדשה זו אין צורך להכריז בנאומים מפוצצים וגם אין צורך להנהיג בצורה של מאבק תחרותי. הבהרת כוונותיך לצד שכנגד, זה יעודה של הדיפלומטיה, ומדינות אירופה המערבית יודעות איך להעביר, "מסר" כזה בצורה שקטה ושקולה. הן יודעות זאת הרבה יותר טוב מאיתנו. אסטרטגיה בת-ביצוע צריכה להיות בעלת איוון פנימי והיא חייבת להיות רבת-פנים. אם ידע הצד שכנגד מה כרוך באסטרטגיה זו — ואם היא תהיה אמינה עליו — עשוי הדבר לשפר את סיכויי השלום. יש להודות כי לא קל יהיה להנהיג שינוי בסיסי כזה באסטרטגיה של הגנת נאט"ו, מחמת כל הבעיות הלאומיות והכלכליות המחייבות פיתרון. דוגמא אחת לבעיות לאומיות-כלכליות אלה היא בעיית האחדת הציד. אולם נראה לי כי גם לבעיות אלו ניתן למצוא פתרונות והיחסיות והיעילות שיושגו הודות לכך ישפרו מאוד את מעמדה של נאט"ו ביחס לברית ורשה.

סיכום

במאמר זה רק, "גירדתי" את פני השטח של הבעיה שבדרך כלל נהוג, "לטייח" אותה. אני מקווה שהסדקים שעשיתי בטיח זה עמוקים דיים כדי לגרום למנהיגים מדיניים וצבאיים כאחד לבחון ביתר ביקורתיות את התבונה של אסטרטגיה הרסנית שתכפה את עצמה עלינו כתוצאה מהנהגתו של גשק גרעיני טקטי חדש. אפשרות הגנתה של אירופה המערבית באמצעים קונבנציונליים היא אפשרות מעשית הראויה לבחינה מעמיקה. אני חושב שהגנה כזו תהיה אפשרית אם לאומות שבהן מדובר יהיו המגיעים הנכונים ואם יבינו כי מחירה של הגנה כזו בכסף ובכוח-אדם יהיה בחשבון סופי, קטן בהרבה ממחיר תוצאותיה של לוחמה גרעינית טקטית. איני ממליץ להוציא מכלל אפשרות לוחמה גרעינית טקטית. מלחמה כזו בהחלט עלולה לקרות. הרמן קאהן, בכתבו על מלחמה תרמו-גרעינית, אמר: "כדי שנוכל לפעול בצורה מושכלת, עלינו לדעת הרבה ככל האפשר על הסיכונים הכרוכים בפעולה. כך נצליח אולי למנוע מלחמה גרעינית". אף שאין לנו ביטחון שניתן למנוע סכסוך כזה, הרי נדמה שלפחות קיימת הסכמה כללית שראוי להשתדל למנוע מלחמה גרעינית אסטרטגית. למרבה הצער אי אפשר לאמר אותו דבר על מלחמה גרעינית טקטית. אני סבור שהדבר נובע מנטיה להמעיט מעוצמת השפעותיו של גשק כזה, לפחות על-ידי אלה שלא יהיו בסביבתו הבלתי אמצעית בשעת הפעלתו. נג'ט פותר בעיות תקציב, אך הוא רק יוצר אשליה של פיתרון לבעיות של ביטחון והמשך הקיום. טרגי מאוד יהיה אם נאט"ו תעצב את כוחות המגן שלה או את האסטרטגיה שלה, באופן שיוביל בהכרח לידי ניהול מלחמה גרעינית טקטית. אומות אירופה שב"גזרה המרכזית" החיונית עלולות להפסיד הרבה מאוד מניהול הגנה גרעינית, עד כדי כך שקיימת האפשרות שבבוא הרגע לקבל את ההחלטה המכרעת יתכן שלא יחפצו להסתכן בהשמדת אירופה. אם זה מה שיקרה, היכן תהיה אז הברית האטלנטית?

אחרת תהיה יצירת כוח גרעיני, "זירתי" משותף לבריטים ולצרפתים. שתי מדינות אלה מצוידות בגשק הדרוש, אף שנכון כי קיים סימן שאלה גדול לגבי כוונותיהם של הצרפתים. סידור כזה גם יקטין את תלותן של מדינות אירופה בארה"ב ויקנה להן ביטחון רב יותר בשליטתן במקורות העוצמה וביכולתן לשלוט במהלך ההתפתחויות. באשר לעוצמה גרעינית אמריקנית, זו תהיה מצויה תמיד ברקע, למקרה שהרוסים יחפצו להעלות את רמת ההימור הגרעיני.

לאסטרטגיה זו יש השלכות פסיכולוגיות חשובות, וחיוני כי נאט"ו, כברית הגנה, תאמץ לה אסטרטגיה רחבה וחיובית יותר בתכנון הגנתה. לדוגמא: אפשר לתת פרסום להחלטה שבמקרה של התקפה רוסית על נאט"ו, תעשה הברית המערבית כל מאמץ אפשרי כדי להעביר גשק ותחמושת לאלו מגרורותיה של רוסיה שתבענה נכונות להילחם למען עצמאותן. לאיום כזה אפשר להקנות אמינות על-ידי הכנת מצבורים של גשק וחומרי חבלה מן הסוגים המתאימים לכוחות של התקוממות עממית. נכון שבאסטרטגיה כזו צפויים סיכונים ידועים, אך האם רבים סיכונים אלה מסכנותיו של חורבן גרעיני של המערב? המדינות הגרות של רוסיה — וגרמניה המזרחית במיוחד — יודעות היטב כי במקרה של מלחמה גרעינית טקטית יתרחשו עיקר ההרס והקטל בשטחיהן. חברות נאט"ו יכולות להבהיר למדינות ברית ורשה כי נאט"ו תעשה כל מאמץ להגביל את הנזק שייגרם לשטחי מדינות ברית ורשה במקרה של תגובה מערבית לשימוש בנג"ט. אפשר לרמוז להן כי דרך אחת שבה הן יכולות לעזור לעצמן היא על-ידי שימנעו מן הרוסים מעבר גייסות ואספקה דרך שטחיהן. מדיניות כזו ודאי תעורר אצל הרוסים מחשבה שניה בטרם יפתחו בהסתערות על נאט"ו, שכן האיבה של עמי מזרח אירופה לרוסים היא עובדה היסטורית בת יותר מאלף שנים.

רעיונות כאלה ודאי יחרידו מאוד את אלה שעיקר דאגתם היא איך לא להדאיג את הרוסים. אך זו בדיוק מטרתם של רעיונות אלה: להדאיג את הרוסים. ברה"מ אינה מהססת כלל להדאיג את העולם החופשי כאשר היא חושבת שזה משרת את מטרתה תיה הלאומיות. כוחות נאט"ו אינם מהווים איום תוקפני על

מראה כללי של הירושימה לאחר התפוצצות הפצצה האטומית

